

Het zal weinig verbazing wekken dat bij binnenkomst in het Hilversumse atelier van 'geurkunstenaar en -ambassadeur' Claudia De Vos het zintuig neus een prominente plaats inneemt. Neuzen van keramiek, koper en porselein aan de wand, etherische oliën, boeken over parfum vallen op.

Geur en kunst

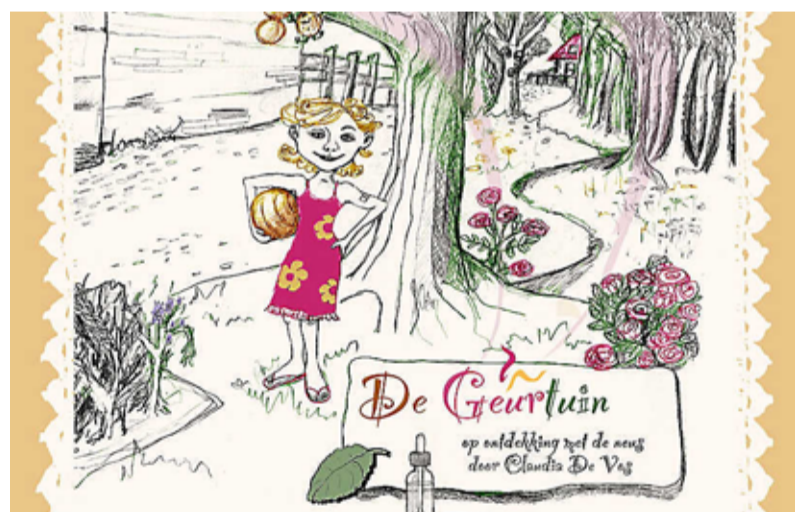

p-Ruik laat zich zien, voelen en ruiken.

Kunst om te zien, voelen, ruiken

De 'geurkunstwerken' van Claudia De Vos zijn multi-zintuigelijk, vertelt zij. Dat betekent dat het kunstwerk op meerdere zintuigen een indruk achterlaat. Een voorbeeld daarvan is 'p-Ruik'. Het object is gemaakt van keramiek, hout, fluweel en parfumsflesjes. Je kunt p-Ruik zien, voelen én ruiken. Het kunstwerk (2012) ruikt naar de oorspronkelijke Eau de Cologne, dat bestaat uit een mengsel van natuurlijke geuren. De uitleg bij het kunstvoorwerp verhaalt over de historie van parfum en andere lekkere luchtjes. „In 1709 creëerde de Duitse parfummaker Farina een parfum uit

nieuwe geuren 'fris als een ochtendwandeling in de lente'. Parfums kunnen - net als kleding - een beeld creëren van de persoon die iemand wil zijn. In vroeger tijden werden parfums en pruiken alleen gedragen door de rijken. Aan het hof van de Franse koning Louis XIV bereikte de cultus van extravagante geuren en haarstijlen een hoogtepunt. Met de Franse Revolutie (Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap) in het verschiet was het misschien maar beter naar zweet te ruiken. Als je tenminste je hoofd niet wilde verliezen en je kop op je romp wilde houden.” Het kunstobject combineert mode en geur.

Het meisje ontmoet in de geurtuin allerlei planten.

'De Geurtuin' is voor kinderen

Het kinder-doeboekje De Geurtuin heeft Claudia De Vos is in eigen beheer uitgegeven. Het boekje bestaat uit vijf sprookjesachtige verhalen die zich afspelen in een kasteeltuin en het bos er omheen. Een meisje heeft in die tuin allerlei ontmoetingen met planten. Ze gaat op ontdekkingsreis met haar neus in de geurtuin. Na elk verhaal kunnen kinderen opdrachten uitvoeren, zoals geurig maceraat (aftreksel van een plant op oliebasis) maken, ruikraadsels oplossen en platen inkleuren. Doel van het boekje is natuureducatie en zintuiglijke ontwikkeling. Voor ouders, onderwijzers en bege-

leiders staat er achtergrondinformatie in het boekje. Zo hebben geuren ook voor planten een functie: communicatie en bescherming tegen ziekten. „Geur maakt het mogelijk dat bomen met elkaar communiceren. Als er insecten aan een boom vreten, activeert de boom een stof die het vreten moet remmen. De boom wordt door deze stof minder smakelijk. Deze stof komt ook in de lucht terecht waardoor de 'buurboom' gewaarschuwd wordt voor de vraatzuchtige insecten. De buurboom maakt preventief meer afweerstoffen. Zo kunnen bomen met elkaar praten!” Meer info: www.zeszintuigen.nl

Claudia De Vos bij haar kunstwerk The song of Nekhbet. Uit de pijp aan de linkerkant komt geur.

FOTO STUDIO KASTERMANS/LEON DAKKUS

'Leer kracht geur kennen'

Tamar de Vries
t.devries@hollandmedicombinatie.nl

Hilversum ✦ Het leven van Claudia De Vos (50) staat in het teken van geur. Vijftien jaar geleden ontdekte de Hilversumse wat geur voor haar betekende. „Ik ben afgestudeerd in theatervormgeving aan de HKU en werkte veel met beeld. Tot ik ineens dacht 'ik wil meer'”, vertelt De Vos in haar atelier. „Ik was altijd al gefascineerd door zintuigen omdat zij de poorten naar je bewustzijn zijn. Ik wilde me breed, op meer zintuigen, richten. Het was me al opgevallen dat we weinig doen met ons geurzintuig en ik ging dus zoeken naar een opleiding om daar iets mee te doen.” De Vos koos voor een opleiding tot

natuurgeneeskundig aromatherapeut. Deze therapie richt zich op het verbeteren van welzijn van de mens door gebruikmaking van etherische oliën. „Het accent lag daar vooral op geneeskunde en er werd vrij weinig aandacht besteed aan de betekenis van geuren voor mensen, geurpsychologie”, vervolgt De Vos. Zij ging zich verdiepen in het werk van Carl Gustav Jung, de Zwitserse psychiater, de grondlegger van de analytische psychologie. In De Vos' optiek zijn mensen onbewust verbonden door geuren. Geuren herinneren ons aan wat we vergeten zijn. De (psychologische) symbolen van geur veroverden een plaats in haar werk. Vooral het werken met geur op de psyche is een pioniersgebied. De Vos: „Geuren helpen herinneren. Naast de persoonlijke herinnering kunnen ze mensen helpen herinneren

'Altijd gefascineerd door zintuigen'

aan de eigen kwaliteiten en deze activeren.” Met haar 'geurkunst' (kunstobjecten die geur verspreiden) probeert De Vos bij mensen een sterker 'geurbewustzijn' te creëren. Uitgaande van de gedachte dat geur kan inwerken op het onbewuste, kunnen aroma's een rol spelen bij het verdrijven van lichamelijke klachten, gedrag beïnvloeden en nieuwe inzichten geven. „Ik bezoek congressen en onderzoek feitelijke of historische opvattingen met empirische gegevens, de ervaringen van mensen. Om een heel simpel voorbeeld te geven: bepaalde geuren kunnen spierontspannend werken. Door mensen in aanraking te brengen met die geur, kun je wellicht bereiken dat ze tot rust komen. Geur is een hulpmiddel om bewustzijn te ontwikkelen en zo ook hun fysiek welzijn te vergroten.” De Vos noemt zichzelf geurambassadeur, omdat zij zich toelegt op mensen bewust maken van (de kracht van) geur. „Het is mijn overkoepelende term voor hoe ik mensen voorlichting geef door lezingen, trainingen en workshops over de werking van geur op de psyche en praktische toepassingen hiervan. Mijn passie was niet zozeer om een aromatherapeutische praktijk te beginnen en mensen te behandelen, maar mensen te laten ontdekken wat geur met je doet.”

Workshops in Zes Zintuigen

In haar Centrum voor Reukzin en Geurbeleving, Zes Zintuigen, geeft Claudia De Vos workshops, trainingen en lezingen. In de workshop Parfum Maken kunnen deelnemers een eigen geur samenstellen die benadrukt wie ze zijn en wat ze willen uitstralen. Ook kunnen ze alle achtergrondinformatie van de eigen gekozen geuren ontdekken, kennis maken met diverse geurfamilies en hun indelingen. Aan het eind van de avond hebben de deelnemers hun eigen unieke parfum samengesteld aan de hand van hun persoonlijke blend. Een populaire workshop is de Liefdesparfum-workshop. Centraal staat het verhaal achter afrodiserende geuren. „Je ervaart hoe wij als mens ons onbewust laten (ver)

Deelnemers aan workshop Liefdesparfum in Singer Laren. ARCHIEFFOTO KASTERMANS

leiden door geuren om ons heen. Dat kunnen geuren zijn waardoor we ons op een bepaalde manier gaan gedragen of een speciaal gevoel geven”, vertelt De Vos. „Tijdens de workshop onderzoeken we of er een parfum bestaat dat je geliefde dat vleugje extra geeft? Een echte beleef-workshop, die het goed doet als vrijgezellenfeestje.”

leiden door geuren om ons heen. Dat kunnen geuren zijn waardoor we ons op een bepaalde manier gaan gedragen of een speciaal gevoel geven”, vertelt De Vos. „Tijdens de workshop onderzoeken we of er een parfum bestaat dat je geliefde dat vleugje extra geeft? Een echte beleef-workshop, die het goed doet als vrijgezellenfeestje.”

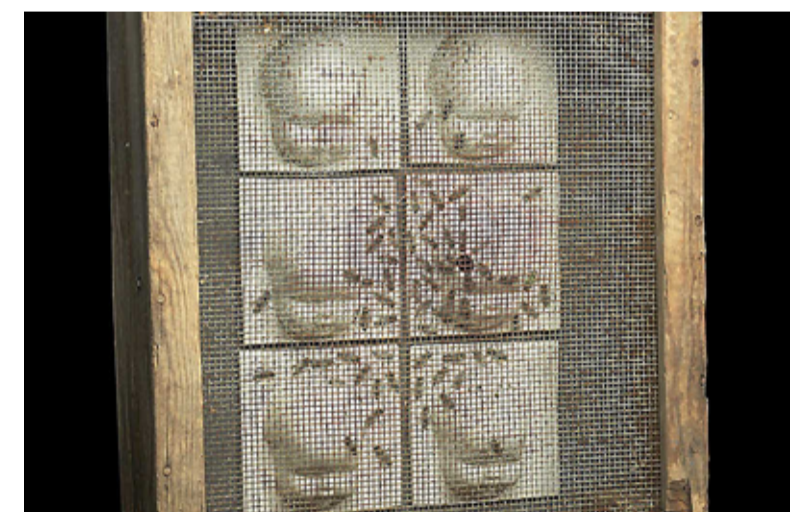

Bessen van de Juniperus worden verwerkt in jenever. FOTO'S FRANK VAN BIEMEN

Neuzen in Pinetum Blijdenstein

In 2014 ontwikkelde Claudia De Vos het project 'Tree Heritages' in het Pinetum Blijdenstein. De Nederlandse naam luidt Neuzen in het Pinetum. Tree Heritages is een kunst-, geur- en bomenroute voor blinden en visueel gehandicapten. Het project is een follow-up van Stills uit 2010. De Vos ontwikkelde Stills om mensen bewuster te maken van de natuur en de manier waarop zij hun zintuigen gebruiken. Kunst, reuk en bomenverhalen vormen de leidraad. De Stills zijn multi-zintuigelijke objecten die mensen in staat stelt de binnen- en buitenkant van objecten op een nieuwe manier te verkennen.

Tree Heritages is gebaseerd op hetzelfde idee, alleen is dit project speciaal geschikt voor blinden en slechtzienden. De Vos maakte voor Tree Heritages een reeks 'art and scent'-schalen van keramiek. Elk voorwerp vertelt het verhaal van de geur. De grootte van de schalen met voetjes is ongeveer 25 cm breed en 25 cm hoog. „Ze hebben allemaal een gemeenschappelijk kenmerk: er zit een neusje van keramiek in het midden. Dit geeft het 'geurcentrum' aan, waar de geur het sterkst is. De symbolen verwijzen naar de historie van de plant of het traditionele gebruik. (Zie agenda op www.zeszintuigen.nl)

Chrisje is te zien tijdens de expositie over 70 jaar bevrijding.

'Chrisje' in Het Brinkhuis

Het is warm, een leeuwerik zingt en bijen zoemen. In de verte hoor je spelende kinderen. Dan verandert het geluid in een naderende B2 bommenwerper. Eenzelfde soort geluid met een andere impact. Het ene dat zomer en vrijheid benadrukt, het ander drukt dreiging en angst uit. Het kunstobject 'Chrisje' (2014) van Claudia De Vos is te zien tijdens de expositie Mijn Vrijheid, ter herdenking van 70 jaar bevrijding in de (h)Artgalery van Het Brinkhuis in Laren (21 april tot en met 1 mei). Met haar kunstobject wil De Vos duidelijk maakt dat er voor de natuur niets verandert. De leeuwe-

rik blijft zingen, de bijen nestelen zich en het kind - een wezen tussen natuur en mens - blijft spelen totdat de oorlog dat verhindert. „De porseleinen gezichtjes zijn van Chrisje, de pop van mijn moeder, vernoemd naar haar broertje”, vertelt De Vos. „Zij groeide op tijdens de oorlog en overleefde ternauwernood de hongerwinter. Chrisje roept herinneringen op aan een tijd van donker en licht, oorlog en vrijheid, brandlucht en honing, de onveranderlijke natuur. In dit multizintuiglijke object laat ik beeld, geur en geluid hun verhaal doen. In het centrum van het object zit de sterkste geur.”